

"Η πορεία της ζωγραφικής από την πιστή αναπαράσταση στην αφαίρεση"

"Έχει ενδιαφέρον για τους φίλους της τέχνης, να παρακολουθήσουμε το δρόμο που ακολούθησε η ζωγραφική από την εποχή του Μεσαίωνα έως τον 20ο αιώνα. Θα επικεντρωθούμε στα σημεία εκείνα, τα οποία θεωρούνται αποφασιστικής σημασίας για το πέρασμα από την παραστατική ζωγραφική και την πιστή αντιγραφή του εξωτερικού κόσμου, στην αφηρημένη, κάτι που ως επί το πλείστον διακρίνει τη σύγχρονη εποχή. Η μεσαιωνική περίοδος χαρακτηρίζονταν από έντονο θεοκρατικό-θρησκευτικό πνεύμα και όπως είναι φυσικό επακόλουθο, η τέχνη δε θα μπορούσε να μην είναι συνακόλουθη με το παραπάνω πνεύμα. Ο μεσαιωνικός καλλιτέχνης, δεν θεωρούνταν δημιουργός αλλά μάστορας-χειροτέχνης, γι' αυτό το λόγο άλλωστε δεν υπέγραφε τα έργα του. Στόχος του τελευταίου δεν ήταν να αποδώσει όσο το δυνατό πειστικότερα την πραγματικότητα, αλλά να εκφράσει και παράλληλα να μεταδώσει την πίστη και την λατρεία προς το Θεό."

Αναγέννηση

Αναγέννηση Σημαντική τομή στον τρόπο πρόσληψης της πραγματικότητας από τους καλλιτέχνες, σημειώθηκε την περίοδο που διαδέχθηκε το Μεσαίωνα, την Αναγέννηση. Η εμφάνιση του Ουμανιστικού Κινήματος, η ανάπτυξη των πόλεων και η άνοδος της αστικής τάξης είχαν ως αντίκτυπο την σταδιακή υποχώρηση του θεοκρατισμού και την στροφή του ενδιαφέροντος σε «επί της γης» μέριμνα. Οι καλλιτέχνες θα τροποποιήσουν την τέχνη τους προσαρμόζοντας την στα κελεύσματα της εποχής τους. Θα στρέψουν το ενδιαφέρον τους στην τέχνη της αρχαιότητας, στην αναβίωση των αρχαίων ελληνικών και ρωμαϊκών προτύπων. Η ανακάλυψη από τον Μπrouneλέσκι της βράχυνσης θα δώσει την μαθηματική λύση στο πρόβλημα της προοπτικής. Ο Λεονάρντο ντὰ Βίντσι, ίσως ο αντιπροσωπευτικότερος εκφραστής της Αναγέννησης, αναλώθηκε σε μια ακατάπαυστη ερευνά προκειμένου να αποδώσει τον ορατό κόσμο με την μεγαλύτερη δυνατή διειδυτικότητα και ακρίβεια. Οι καλλιτέχνες της αναγεννησιακής περιόδου προσέφεραν στην ανθρωπότητα μοναδικά δείγματα πιστής απόδοσης του υπαρκτού κόσμου.

1 - Η Μόνα Λίζα (γνωστή και ως Τζιοκόντα, ή Πορτραίτο της Λίζα Γκεραρντίνι, συζύγου του Φρανσέσκο ντελ Τζιοκόντο,)Λεονάρντο ντα Βίντσι.

2 - Η Παρθένος και ο μικρός Ιησούς με την Αγία Άννα,Λεονάρντο ντα Βίντσι.

3 - Προσωπογραφία της Τσετσίλια Γκαλλεράνι (Η Κυρία με την ερμίνη, 1490), Λεονάρντο ντα Βίντσι

4 - Η Σχολή των Αθηνών, Ραφαέλο Σάντσιο ντα Ουρμπίνο (Ραφαήλ)

5 - Η Αποκαθήλωση, 1507, Ραφαέλο Σάντσιο ντα Ουρμπίνο (Ραφαήλ)

6 - Η μνηστεία της Παναγίας, Ραφαέλο Σάντσιο ντα Ουρμπίνο(Ραφαήλ)

7 - Η Άνοιξη, Σάντρο Μποττιτσέλλι

8 - Η Γέννηση της Αφροδίτης, Σάντρο Μποττιτσέλλι

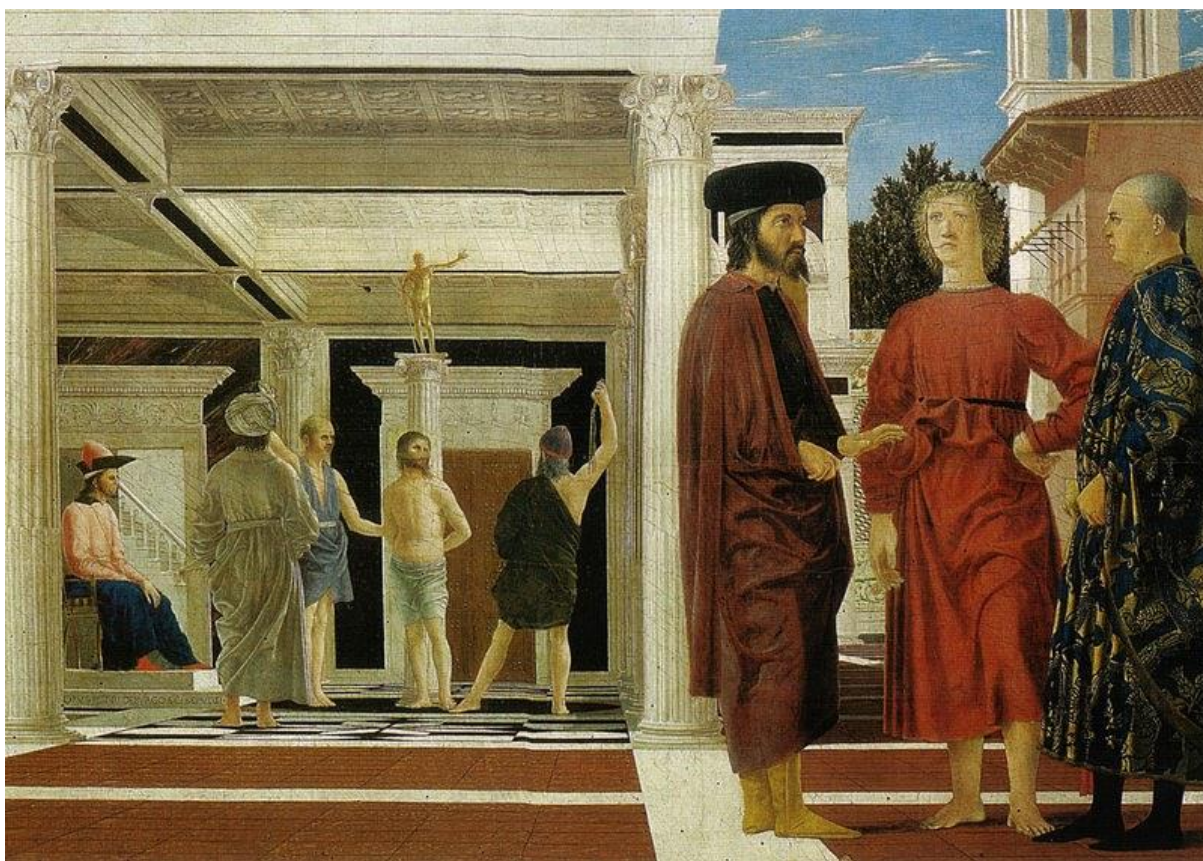
9 - Μιχαήλ Άγγελος

10 - Καπέλα Σιστίνα (*Cappella Sistina*), Μιχαήλ Άγγελος

11 - Δαβίδ του Μιχαήλ Άγγελου

12 - Η Μαστίγωση, 1453, Ουρμπίνο, Galleria Nazionale delle Marche, Πιέρο ντέλλα Φραντσέσκα

13 - Χειμωνιάτικο τοπίο, (Συλλογή Ντελπόρτ, Βρυξέλλες 1565, Πίτερ Μπρίγκελ ο πρεσβύτερος

14 - Η προσκύνηση των Μάγων, 1491-98, Μαδρίτη, Μουσείο του Πράδο, Ιερώνυμος Μπος

15 - Παρθένος και Βρέφος με αχλάδι, 1512, Βιέννη, Μουσείο Ιστορίας της Τέχνης, Άλμπρεχτ Ντύρερ

16 - Φλωρεντία, ο τρούλλος της μητρόπολης Santa Maria del Fiore, Φιλίππο Μπρουνελλέσκι

17 - Tempietto, στην αυλή του Σαν Πιέτρο in Μοντόριο, **Ντονάτο Μπραμάντε**

Μπαρόκ

Μπαρόκ Την Αναγέννηση διαδέχθηκε τον 17ο αιώνα ο ρυθμός του Μπαρόκ. Η τέχνη του μπαρόκ εξέφραζε και υπηρετούσε τόσο την επίγεια όσο και την θρησκευτική εξουσία. Καλλιτέχνες όπως ο Ρούμπενς και ο Καραβάτζιο εστίαζον στην πιστή απόδοση της εξωτερικής πραγματικότητας. Ειδικότερα ο τελευταίος, ο οποίος χαρακτηρίστηκε ως «νατουραλιστής», επεδίωξε να αντιγράψει την φύση πιστά αδιαφορώντας είτε για το ωραιότερο, είτε για το ασχημότερο. Επίσης, δείγματα πιστής περιγραφής της φύσης μας δίνουν τα έργα των Πούσσεν, Βελάσκεθ, η απεικόνιση των ολλανδικών εσωτερικών σπιτιών από τον Βερμέρ και φυσικά τα τοπία και τα πορτρέτα του Ρέμπραντ.

18 - Las Meninas (Οικυρίες της Αυλής), Ντιέγο Βελάσκεθ

19 - Η Τέχνη της Ζωγραφικής, 1666–68, Βιέννη, Μουσείο Ιστορίας της Τέχνης, Γιοχάνες Βερμέερ

20 - Το κορίτσι με το μαργαριταρένιο σκουλαρίκι, 1665, Γιοχάνες Βερμέερ

21 - Άποψη του Ντελφτ, 1660, Χάγη, *Mauritshuis*, Γιοχάνες Βερμέερ

22 - Η Γαλατού , 1658, Άμστερνταμ, Ρέικσμουζεου, Γιοχάνες Βερμέερ.

23 - Τοπίο με αγελάδες και κοπέλες που τις αρμέγουν, 1618, Πέτερ Πάουλ Ρούμπεν

24 - Πορτρέτο της μαρκησίας Brigi da Spinola-Doria, 1606 Πέτερ Πάουλ Ρούμπεν,

25 - Η Άρτεμις επιστρέφει από κυνήγι, 1615 Πανακοθήκη Παλαιών Δασκάλων, Πέτερ Πάουλ Ρούμπενς

26 - Άντρας με μεταλλικό περιλαίμιο και καπέλλο με φτερά, Ρέμπραντ

27 - De Nachtwacht (Νυχτερινή περίπολος, Ρέμπραντ

28 - Έρωτιδέας κάνει φυσαλίδες, Ρέμπραντ

29 - Καραβάτζιο

30 - Καραβάτζιο

31 - Η κρίση του Σολομώντα, 1649, Παρίσι, Μουσείο του Λούβρου, Νικολά Πουσέν

32 - Et in Arcadia ego (Οι Βοσκοί της Αρκαδίας), 1639, Παρίσι, Μουσείο του Λούβρου, Νικολά Πουσέν

Ρομαντισμός

Ρομαντισμός Από τα μέσα του 18ου έως περίπου τα μέσα του 19ου αιώνα η τέχνη εμφανίζει έναν πολυδιάστατο χαρακτήρα. Στην παραπάνω περίοδο εκδηλώνεται αρχικά το κίνημα του Ρομαντισμού, το οποίο αποθέωσε τη φύση, το ένστικτο, τον αγώνα των ανθρώπων ενάντια σε κάθε μορφή καταδυνάστευσης. Ο ρομαντισμός θα λέγαμε ότι πυροδοτεί μια νοσταλγία για το παρελθόν, η οποία εκφράστηκε με το κίνημα του νεοκλασικισμού, την επιστροφή σε καλλιτεχνικές μορφές και εκφράσεις της ελληνικής και της ρωμαϊκής αρχαιότητας.

35 - Θάλασσα από πάγο, 1824, Αμβούργο, Kunsthalle, Κάσπαρ Ντάβιντ Φρίντριχ

36 - Οδοιπόρος επάνω από τη θάλασσα της ομίχλης, 1818, ΑμβούργοKunsthalle , Κάσπαρ Ντάβιντ Φρίντριχ

37 - Έλληνας κοιμώμενος στα βράχια της παραλίας, Τεοντόρ Ζερικώ,,

38 - Το Derby του Epsom, Τεοντόρ Ζερικώ

39 - Ανατολή ηλίου με θαλάσσια τέρατα, Ουίλλιαμ Τέρνερ

40 - Ολλανδικά σκάφη σε θύελλα, Ουίλλιαμ Τέρνερ

41 - Παιδιά που παίζουν τους στρατιώτες, Φρανθίσκο Γκόγια

42 - Η ομπρέλα, 1777, Φρανθίσκο Γκόγια

43 - Η ορφανή στο κοιμητήριο, 1823, Ευγένιος Ντελακρουά

44 - Η Ελλάδα στα ερείπια του Μεσολογγίου, 1827, Μπορντώ, Ευγένιος Ντελακρουά

Ιμπρεσιονισμός

Ιμπρεσιονισμός Η επόμενη μεγάλη τομή στην πορεία της τέχνης μετά την Αναγέννηση, γίνεται στα τέλη του 19ο αιώνα, με το κίνημα του Ιμπρεσιονισμού. Οι εκπρόσωποι του παραπάνω κινήματος, με κορυφαίο τον Μονέ, γοητεύονται από τις μεταβολές που επέφερε το φως στο φυσικό

περιβάλλον στα αρχιτεκτονήματα και στα αντικείμενα. Επιδίωξαν και ανέπτυξαν μια τεχνοτροπία, η οποία τους επέτρεπε να αποτυπώνουν τις μεταβολές της φύσης ανάλογα με την επίδραση του φωτός, δίνοντας περισσότερη σημασία στην εντύπωση του συνόλου και όχι στη λεπτομέρεια. Το όνομα του κινήματος, το οποίο δανείστηκε από μια έκθεση του Μονέ με τον τίτλο “Impressions” δηλαδή “Εντυπώσεις”, αποτυπώνει την προαναφερόμενη ενασχόληση με την συνολική ατμοσφαιρική εικόνα. Στον κύκλο των ιμπρεσιονιστών εντάχθηκε αρχικά και ο Σεζάν, αλλά αποχώρησε διαφωνώντας με την τάση των ιμπρεσιονιστικών έργων να είναι μεν εκθαμβωτικά αλλά ακατάστατα δίχως φόρμα, πράγμα που απεχθάνονταν. Ο Σεζάν τονίζει ότι το σχέδιο και το χρώμα δεν είναι ξεχωριστά πράγματα, μελετάει τα γεωμετρικά σχήματα και δίνει μια νέα αντιμετώπιση του χώρου δίνοντας έμφαση στη δομή του τοπίου και στην γεωμετρικότητα. Εκτός από τον Σεζάν και ο Βαν Γκογκ επηρεάστηκε από τους ιμπρεσιονιστές υιοθετώντας την τεχνική τους, όμως χρησιμοποίησε την πινελιά και το χρώμα για να εκφράσει όχι τη στερεοσκοπική πραγματικότητα, αλλά τα αισθήματα του για τα πράγματα που ζωγράφιζε και τι ήθελε να αισθανθούν οι άλλοι.

45 - Βάζο με δεκαπέντε ηλιοτρόπια, 1888, Λονδίνο, Εθνική Πινακοθήκη, Βίνσεντ βαν Γκογκ

46 - Έναστρο νύχτα (1889), Βίνσεντ βαν Γκογκ

47 - Οι χαρτοπαίκτες, 1892-1895 Courtauld Institute of Art, Πωλ Σεζάν

48 - Mont Sainte-Victoire, 1885-1887 Λονδίνο, Ινστιτούτο Τέχνης Κουρτώ, Πωλ Σεζάν

49 - The Small Meadows in Spring 1880 Tate, Άλφρεντ Σίσλεϋ

50 - Ο Κλωντ Μονέ ζωγραφίζει πάνω στη βάρκα, 1874 Μόναχο, Νέα Πινακοθήκη, Εντουάρ Μανέ

51 - Το μπαρ στα Φολί Μπερζέρ, 1882 Λονδίνο, Courtauld Institute of Art , Εντουάρ Μανέ,

52 - Το μπαλκόνι, 1869 Παρίσι, Μουσείο Ορσέ, Εντουάρ Μανέ

53 - Κορίτσια στο πιάνο, 1892, Παρίσι, Μουσείο Ορσέ, Πιερ Ωγκύστ Ρενουάρ

54 - Ο χορός στο Μουλέν ντε λα Γκαλέτ, 1876, Παρίσι, Μουσείο Ορσέ, Πιερ Ωγκύστ Ρενουάρ

55 - Μικρή χορεύτρια δεκατεσσάρων χρόνων, Εντγκάρ Ντεγκά

56 - Το αστέρι ή Χορεύτρια στην σκηνή, Εντγκάρ Ντεγκά

57 - Μάθημα χορού, Εντγκάρ, Ντεγκά

58 - Η Madame Monet και ο γιος της ή Γυναίκα με ομπρέλλα, 1875, Ουάσιγκτον, National Gallery of Art, Κλωντ Μονέ

59 - Νούφαρα, Κλωντ Μονέ

60 - Πρόγευμα στην Χλόη (δεξιός πίνακας), 1866, Παρίσι, Μουσείο Ορσέ, Κλωντ Μονέ

61 - Impression, soleil levant, 1872, ελαιογραφία 48 x 63 εκ - Μουσείο Marmottan, Παρίσι, Κλωντ Μονέ

Κυβισμός

Κυβισμός Η πραγματική, όμως, τομή που τελικά οδήγησε στην αφαίρεση, έγινε στην αρχή του 20ου αιώνα. Οι δημιουργοί της μοντέρνας τέχνης έζησαν σε μια εποχή, η οποία χαρακτηριζόταν από την πρόοδο της τεχνολογίας, την βελτίωση του βιοτικού επιπέδου και παράλληλα την οικονομική ύφεση, τις κοινωνικές ανισότητες, την ένταση και την γιγάντωση του εθνικισμού που οδήγησε στην κήρυξη του Α΄ Παγκόσμιου Πολέμου. Οι τραγικές για την ανθρωπότητα συνέπειες του τελευταίου θα επηρεάσουν σε μεγάλο βαθμό τους καλλιτέχνες. Αντιδρώντας στο σύστημα των παραδοσιακών πολιτιστικών αξιών, στον ορθολογισμό και στον εφησυχασμό, η τέχνη επεδίωξε τη φυγή προς τον

ανορθολογισμό, το όνειρο, τη φαντασία. Τα κινήματα της λεγόμενης πρωτοπορίας, που εμφανίζονται στις αρχές του 20ου αιώνα θα αναζητήσουν διαφορετικούς τρόπους καλλιτεχνικής γλώσσας για να εκφράσουν την κριτική τους απέναντι στην παραδοσιακή κοινωνία αλλά και την αποστασιοποίηση τους από αυτήν. Ο Κυβισμός με κύριο εκπρόσωπο του τον Πικάσο θα επιδιώξει την ανάλυση της φύσης και την αναγωγή της σε γεωμετρικούς τύπους (π.χ. κύβους, τρίγωνα) και της ανασύνθεση της με χρήση των παραπάνω τύπων.

62 - *l'Homme au Balcon*, 1912, Albert Gleizes,

63 - *Κιθάρα*, Πάμπλο Πικάσο

64 - *Κορίτσι με μαντολίνο*, Πάμπλο Πικάσο

65 - *Woman with a Guitar*, Ζωρζ Μπρακ

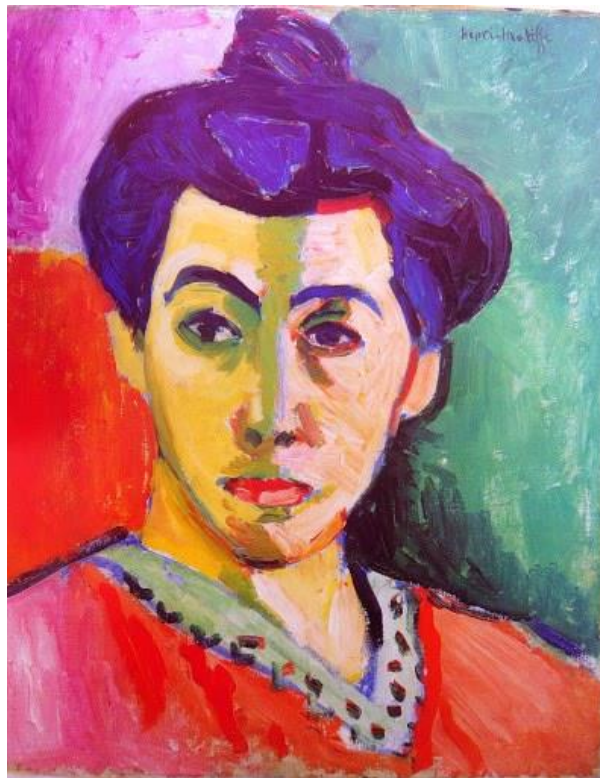

66 - Violin and Candlestick, Ζωρζ Μπρακ

Εξπρεσιονισμός

Εξπρεσιονισμός

Ο Εξπρεσιονισμός, με αντιπροσωπευτικότερους εκπροσώπους τους γερμανούς ζωγράφους που αποτελούσαν την ομάδα «Γέφυρα», χρησιμοποίησε το χρώμα και τη γραμμή με ιδιαίτερη ένταση, προκείμενου να εκφράσει την ψυχολογική κατάσταση του σύγχρονου ανθρώπου, παρέμεινε όμως πιστός στην παράσταση. Οι Σουρεαλιστές, με κορυφαίους τους Νταλί, Μαγκρίτ και Μιρό, επηρεασμένοι από την θεωρία του ασυνείδητου και γενικότερα της ψυχανάλυσης του Φρόυντ, θα επιδοθούν σε έναν συνδυασμό ονειρικών ή μεταφυσικών στοιχείων με τα πραγματικά. Καλλιτέχνες όπως ο Καντίνσκι, ο ηγέτης του εξπρεσιονισμού, αλλά και ο Μοντριάν, αναζήτησαν νέες εικαστικές γλώσσες και εκφράστηκαν αποκλειστικά με φόρμες και με χρώματα προκειμένου να δημιουργήσουν μια μορφή τέχνης που να μην έχει καμία σχέση με την αντικειμενική πραγματικότητα. Δημιούργησαν την αφηρημένη τέχνη που άλλοι προτιμούν να αποκαλούν μη παραστατική, μη αντικειμενική ή ανεικονική.

67 - Η κυρία Ματίς, Ανρί Ματίς

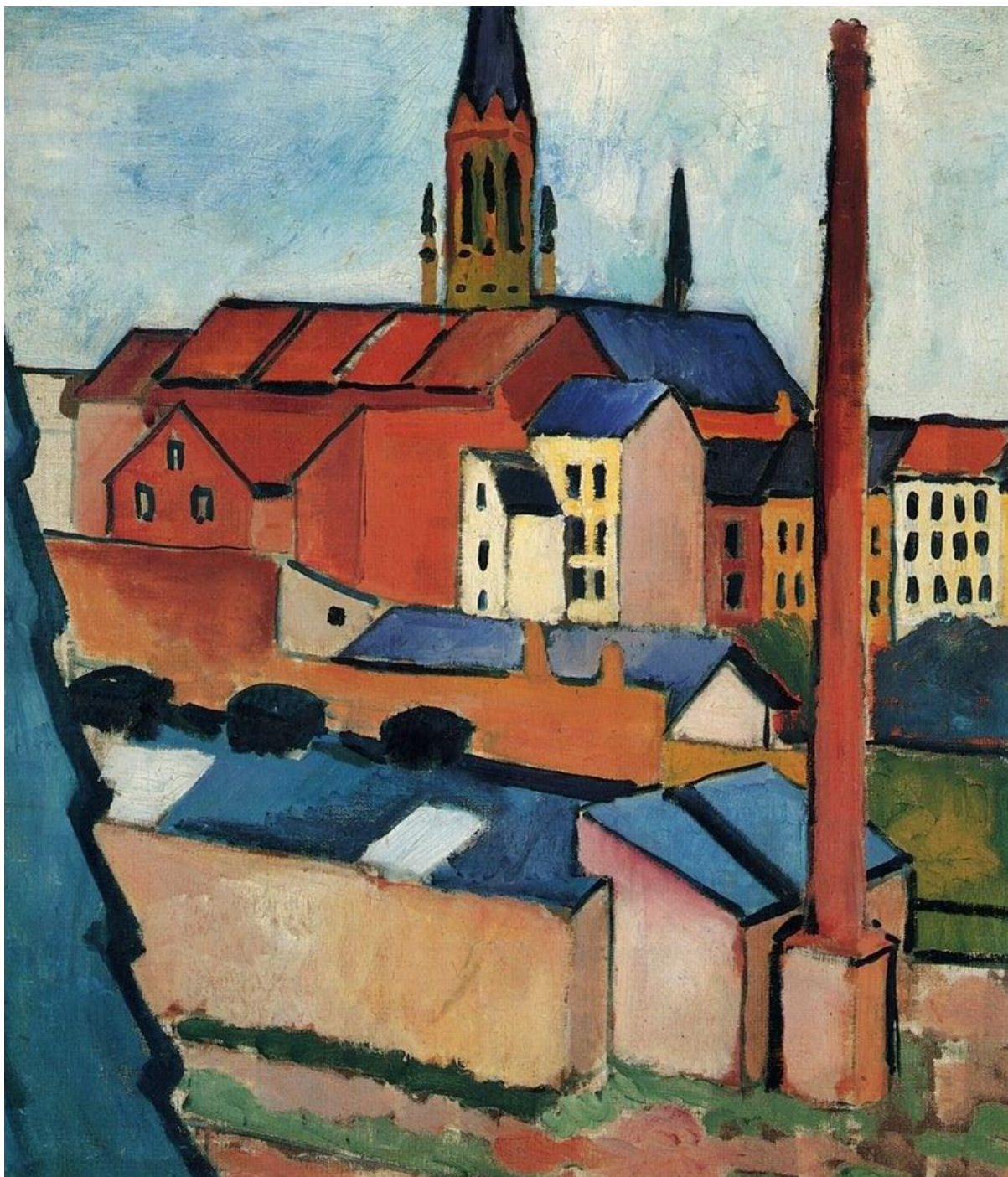
68 - Η Κραυγή, 1893, Όσλο, Έντβαρτ Μουνκ

69 - Αμαντέο Μοντιλιάνι

70 - Φραντς Μαρκ

71 - Ögoust Mack

72 - Έρνστ Λούντβιχ Κίρχνερ

Από το μεσοπόλεμο και μετά έως το τέλος του Β' Παγκόσμιου πολέμου η τέχνη μπαίνει σε ένα νέο μονοπάτι το οποίο χαρακτηρίζεται από τον αυθορμητισμό, την έμφαση στην υποκειμενικότητα και στην απόλυτη ελευθερία του καλλιτέχνη, η οποία κινείται ανάμεσα στον ρεαλισμό και στην αφαίρεση.

- Artic, Από Ελένη Ζαϊμάκη
- Από τη Βικιπαίδεια, την ελεύθερη εγκυκλοπαίδεια